

GEMEENTERAAD

Motie Vreemd aan de orde van de dag

Onderwerp: Voornemen tot intrekking Spreidingswet

De raad van de gemeente Westerveld;

in vergadering bijeen op 28 mei 2024;

Overwegende dat

- In de raadsvergadering van 19 december 2023 met unanimititeit een motie is aangenomen, waarin steun wordt uitgesproken voor de verschillende publieke oproepen van bestuurders in de provincie Groningen en Drenthe richting andere bestuurders van alle bestuurslagen om de situatie in Ter Apel blijvend te verlichten;
- En waarin een dringende oproep wordt gedaan aan alle gemeenteraden in Nederland om, net als de Groninger en Drentse gemeenten, hun verantwoordelijkheid te nemen in het humaan opvangen van ontheemden en asielzoekers;

Tevens overwegende dat

- De beide kamers der Staten Generaal op 10 oktober 2023, resp. 23 januari 2024 hebben ingestemd met de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (Spreidingswet), welke op 1 februari 2024 in werking is getreden;

Constaterende dat

- Het Hoofdlijnenakkoord van de vier formerende partijen uitspreekt dat voornoemde Spreidingswet zal worden ingetrokken;
- De Vereniging Nederlandse Gemeenten in het onderdeel Asiel en Migratie van haar reactie op het Hoofdlijnenakkoord stelt dat 'het intrekken van de Spreidingswet een onwenselijke stap is';
- Spreekt steun uit voor voornoemde reactie van de Vereniging Nederlandse Gemeenten;
- Roept de formerende partijen op de intrekking van de Spreidingswet niet door te zetten;
- En verzoekt het College deze standpunten ter kennis te brengen van de formerende partijen, alsmede van de Commissaris van de Koning in Drenthe en (de raden van) de andere Drentse gemeenten;

En gaat over tot de orde van de dag.

Aldus besloten in de vergadering van 28 mei 2024

Ingediend door:

M. van de Kasteelen (PW) – R. Rösener Manz (PvdA) – G. Kiers (DSW) – M. von Czernicki (D66)

Grip op asiel en migratie

Wat staat er in het akkoord?

Het nieuwe kabinet zet in op forse inperking van de immigratie, met name door een zeer streng toelatingsregime voor asielzoekers. Het nieuwe kabinet wil daartoe o.a. een tijdelijke asielcrisiswet uitroepen, een asielbeslisstop invoeren, het tweestatusstelsel opnieuw invoeren en het recht op opvang gedifferentieerd versoberen. De spreidingswet wordt ingetrokken en er komt een verbod op het verlenen van voorrang aan statushouders op de sociale huurmarkt (NB. de taakstelling tot huisvesting van statushouders op basis van de Huisvestingswet blijft wel in stand). Mensen zonder verblijfstitel worden z.s.m. (gedwongen) uitgezet, het niet meewerken aan terugkeer wordt strafbaar en de rijksbijdrage aan de Landelijke Vreemdelingenvoorziening (LVV) wordt beëindigd. Tot slot wil het kabinet harder optreden tegen overlastgevers en criminaliteit aanpakken, o.a. door daders uit de opvang te zetten. Het kabinet wil ook andere migratiestromen beter beheersen, waaronder arbeidsmigratie.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Gemeenten willen een stabiel opvanglandschap, ongeacht of er veel of weinig asielzoekers zijn. Daarvoor is beleid nodig dat uitvoerbaar en betaalbaar is, een juridische toets doorstaat en een daadwerkelijke oplossing biedt voor knelpunten. We voorzien dat een aantal voorgestelde maatregelen als gevolg kunnen hebben dat er méér asielopvangplekken nodig zijn en dat er meer mensen op straat belanden. De instroombeperkende maatregelen zullen op korte termijn nog geen effect hebben. Gemeenten wordt in deze periode geen enkel perspectief geboden voor de reeds aanwezige asielzoekers en statushouders.

Gemeenten vinden het essentieel om de asielopvang te organiseren zolang er asielzoekers naar Nederland komen. Hierin helpen gemeenten op onderdelen het rijk in hun verantwoordelijkheid voor de asielopvang. De 'gedifferentieerde versobering van het recht op opvang' (die in het akkoord niet nader wordt toegelicht) mag wat ons betreft nooit tot gevolg hebben dat groepen mensen op straat belanden. Het intrekken van de Spreidingswet is een onwenselijke stap. Zelfs bij een lagere instroom blijft een evenredige spreiding van groot belang, ook om draagvlak te behouden.

Gemeenten verwachten dat het voorstel om voorrang voor statushouders op de sociale huurmarkt te verbieden, ertoe leidt dat er geen uitstroom plaatsvindt en dat de druk op de asielopvang verder toeneemt, of zorgt voor een toename van dakloosheid. Hoewel gemeenten de krapte op de woningmarkt erkennen en graag met het nieuwe kabinet in gesprek gaan over oplossingen, vindt de VNG deze maatregel geen passend antwoord op de problematiek. Niet alleen omdat daardoor meer opvangplekken nodig zijn, maar ook omdat statushouders op deze manier later onderdeel worden van de samenleving, wat snelle inburgering en participatie belemmert.

Ook andere maatregelen, zoals het afschaffen van de vergunning voor onbepaalde tijd en aanscherping van de eisen voor naturalisatie, werpen een drempel op voor de integratie en participatie. Desalniettemin kijken we graag samen met het nieuwe kabinet naar mogelijkheden om ervoor te zorgen dat mensen die bij naturalisatie nog onvoldoende Nederlands spreken, kunnen meedoen en participeren in de samenleving. 9 Meer handvatten om overlast te bestrijden kunnen helpen. Gemeenten hebben ook de wens om overlast te voorkomen door preventieve maatregelen. Een strenge aanpak van

asielzoekers die worden verdacht van een strafbaar feit mag er niet toe leiden dat zij uit de opvang worden gezet en gaan rondzwerven en elders voor (meer) overlast zorgen.

Gemeenten vrezen dat beëindiging van de Landelijke Vreemdelingenvoorziening (LVV) ernstigere en meer zichtbare problematiek in steden creëert. Ongedocumenteerden die al jaren in Nederland zijn en om uiteenlopende redenen niet (kunnen) terugkeren naar het land van herkomst, zullen bij sluiting van de LVV immers niet zomaar verdwijnen. Strafbaarstelling zal er eerder voor zorgen dat mensen uit het zicht van de autoriteiten verdwijnen.

In het hoofdlijnenakkoord worden verschillende aanscherpingen in de asielpcedure voorgesteld, zoals een asielsbeslisstop en de herinvoering van het tweestatusstelsel. Gemeenten zien hierin een risico: dit kan leiden tot langere procedures en daardoor langer verblijf in de asielopvang, waardoor er nog meer opvangplekken nodig zijn.

Ten aanzien van de opvang van Oekraïense ontheemden staat in het hoofdlijnenakkoord alleen dat de eigen bijdrage voor opvang omhoog moet. Daarover blijft de VNG graag met het rijk in gesprek. Daarnaast vragen we het aanstaande kabinet ook na te denken over scenario's waarin een deel van de Oekraïners (langdurig) in Nederland blijft. Een langetermijnplan is noodzakelijk om passende maatregelen te nemen naar de toekomst toe.

We vinden het van belang dat de verschillende migrantenstromen, met elk hun eigen kansen en uitdagingen, in samenhang worden gezien. Ten aanzien van arbeidsmigratie is het belangrijk dat de ingezette lijn van het uitvoeren van de adviezen van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten worden voortgezet. Daarnaast wordt in het hoofdlijnenakkoord ook de wens geuit om malafide partijen aan te pakken. Onze zorg zit met name in de uitvoering hiervan in samenwerking met partijen zoals de Nederlandse Arbeidsinspectie. Verder missen we in het akkoord extra maatregelen om de registratie van arbeidsmigranten in de Basisregistratie Persoonsgegevens te verbeteren.